

ДЖОН КРИСТОФЪР РОЗИ ЗА НОВА ГОДИНА

Превод от английски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

Приземяването мина леко. През цялото време следях скалата — стрелката ни веднъж не прехвърли 4,5 g. За космически кораб като нашата „Звезда“ това бе доста добре — случвало се е, когато кацаме, стрелката да показва 7 g.

Приземяването беше леко, но не се чувствавах добре. Младият Стенуей скочи на крака, преди двигателите да са спрели. Още лежах в креслото си, когато той се приближи към мене засмян.

— Събуди се, Джо! Вече сме на Земята! — каза весело той.

Станах от креслото и веднага се почувствувах добре. Приятно бе да се чувствуваш отново здрав и силен.

— И тъй, най-сетне сме пак на Земята — повтори Стенуей. — Какъв ден е днес?

— Петък.

— Петък! Пътуването до Луната и обратно трае две седмици. Значи ще посрещнем Новата година на Земята, Джо! — възкликна той зарадван.

— Защо пък на Земята? — засмях се. — Не е лошо да започнеш годината и в Луна-сити.

Отдох при Луи. Той бе дошъл на „Звезда“ само две години след мене и оттогава служехме заедно, но рядко се виждахме — работехме в двата противоположни края на кораба. Намерих го в стаята му.

— Здравсти, Джо — посрещна ме той. — Още ли си при нас?

— Че защо не? Чувствувам се още млад.

— Хм, ако бях на твое място, щях...

— Не ме интересува какво щеше да направиш, ако беше на мое място. Искам да те помоля за една услуга.

— С удоволствие. Каква?

— Ти ли ще ръководиш товаренето, преди да тръгнем обратно? — попитах.

Той кимна.

— Искам да кача нещо на кораба.

— Колко е голямо? — попита той.

— Ами... дълго е около един метър и широко половин в долната си част.

По лицето на Луи се изписа изненада.

— Слушай, Джо, ти не си тук от вчера. Сам знаеш, че всеки грам допълнителен товар може да ни струва много. Какво искаш да вземеш

със себе си?

— То е за стария Ханс — отговорих. — Искам да му занеса една елха за Нова година.

Луи помълча замислен. Най-сетне каза:

— Добре, донеси я. Ще я кача.

— Благодаря ти, Луи — казах. — Колко дни ще стоим на Земята, знаеш ли?

— Девет — отвърна той. — И не забравяй за прегледа утре.

Погледнах го втренчено. Странно, защо ми напомни за прегледа? Преглед имаше след всяко пътуване и той много добре знае, че няма да го забравя.

* * *

Приятелите ми в града бяха толкова много, че едва три дни преди тръгването си спомних за новогодишната елха за Ханс. Чиновникът от нашето управление ми обясни, че мога да купя елха в разсадника на Клиф, който се намирал на петдесетина мили от града.

Излязох на покрива, качих се в един хеликоптер и след по-малко от десет минути бях вече в разсадника.

Беше много красиво: всичко наоколо бе покрито с бял сняг, а върху него — синкавозелени ели и парници, парници... Внезапно си спомних, че има повече от десет години, откакто за последен път се разхождах извън града.

На стълбите пред къщата ме посрещна усмихнат самият мистър Клиф. Беше дребен, пълничък човек. Държеше се извънредно дружелюбно.

— Много се радвам, че ви виждам тук, майор Дейвис. При нас рядко идват космонавти, нали разбирате. Много бих искал да ви покажа розите си.

Нямаше защо да бързам да се върна в града. Отидохме да видим цветята. Парникът беше препълнен с рози — бели, червени, жълти, сини... Главата ми се замая от аромата им.

Мистър Клиф искрено се гордееше с тях.

— До Нова година остава една седмица, а вижте само какви рози имаме — отвърна той поласкан. — Погледнете тази тук колко е хубава.

Розата беше бяла. Беше прекрасна и ухаеше на пролет. Забравил всичко на света, вървях след мистър Клиф и виждах наоколо си само рози, докосвах рози, вдишвах рози. Погледнах часовника едва когато започна да притъмнява.

— Искам да купя от вас една новогодишна елха — спомних си.

— На Земята ли ще посрещнете Нова година? — попита усмихнат мистър Клиф.

— Не, ще занеса дръвчето в Луна-сити.

— В Луна-сити?!

— То е за един друг човек. Казва се Ханс — продължих аз. — Живее в Луна-сити вече близо четиридесет години. Роден е в едно малко европейско село. Наоколо имало ели и много сняг през зимата. Непрекъснато мисли за това и все разправя.

— Че защо не се върне тогава?

Винаги съм се учудвал, че хората знаят толкова малко за живота на космонавтите.

— Лекарите не разрешават — обясних му. — Това се нарича сумарно претоварване на организма. Излитането и кацането на космическия кораб винаги е съпроводено с начално претоварване. То, разбира се, е различно за различните планети. За Земята то е 5–6 пъти по-голямо от земното притегляне или, както казваме ние, е равно на 5 или 6 g. Сам разбирате, че космонавтите трябва да бъдат силни и издръжливи. Но въпреки това претоварването се отразява — предимно върху сърцето. Докторите предупреждават, когато то започне да отслабва. Щом получиш такова предупреждение, можеш да напуснеш и да се пенсионираш. Естествено има много космонавти, които продължават да работят и след това. Те обичат работата си, обичат този живот и...

— И?... — попита напрегнато мистър Клиф.

— Идва ден, когато получават последно предупреждение. След всеки рейс ни подлагат на медицински преглед. След един от прегледите просто ти казват: „Не“. Както и да им се молиш, отговорът е все един и същ: „Не“. Защото следващото излитане би било смъртоносно за тебе. Така твърдят. И повече не ти разрешават да се качиш на космически кораб.

— Много мило от тяхна страна — каза мистър Клиф.

— О, да, много мило — засмях се. — Само че космонавтите минават през медицински преглед след всяко пътуване. Ханс получи последното предупреждение в Луна-сити.

— О! — възкликна смутен мистър Клиф и погледна червената роза, която държеше в ръка. — И кога беше това?

— Ханс е вече стар. Сега той е на повече от седемдесет години. Първото предупреждение обикновено се получава, когато човек е към трийсетте. Той има късмет и работи повече от десет години след това. Струва ми се, че последното предупреждение получи преди около тридесет години.

— И колко е голям Луна-сити?

— Два квартала дълъг, един квартал широк и достига на около един квартал дълбочина под земята — отговорих.

— Но това е ужасно! — прошепна мистър Клиф. — Трийсет години такъв живот! Без дървета, без птички... И младежите знаят и въпреки всичко рискуват?

Сега вече наистина се ядосах.

— Вие нищо не разбирате, мистър Клиф! — извиках. — В живота на космонавта има нещо, което... А понякога между първото и последното предупреждение има цели пет години и дори повече. Ханс например работи повече от десет години. Космонавтът винаги иска да направи един и само един рейс, преди да се уволни. Пък може да се случи да имаш късмет и да получиш последното си предупреждение тук, на Земята...

— Вие кога получихте първото си предупреждение, майор Дейвис? — попита той тихо.

Здравата се нервирах.

— Преди три години. Но аз дойдох да купя от вас елха за Нова година, а не да обсъждаме първото ми предупреждение.

— Елате, ще ви покажа една хубава елха. Но много ви моля, не ми давайте пари за нея.

— Благодаря ви, мистър Клиф. Съжалявам, че избухнах така.

Той ме заведе при елхите — тъмнозелени, стройни, млади. Мирисът им ми припомни полузабравеното детство и разходките из гората.

— Знаете ли, майор Дейвис — каза замислено мистър Клиф, — имам едно предложение, което може би ще ви заинтересува...

* * *

Не присъствувах, когато Луи натовари елхата на кораба. Видях го едва към края на втория ден от пътуването. Бях отишъл в командното помещение. Луи седеше в креслото си и четеше книга. Екранът на радара бе свършено празен: бяхме в период на спадане на метеоритната активност.

— А, виждам, че приятно си прекарваш времето.

Луи се засмя:

— Нали знаеш, че сърцето ми не е в ред. Трябва да почивам колкото може повече.

Почерпих го с цигара.

— Благодаря за елхата. Какво трябваше да изхвърляш? Златни слитъци ли?

Той поклати глава.

— Е, не златни слитъци, а само портативната изчислителна машина. Ако срещнем по пътя метеор или ако се наложи да проверя правилно ли си определил орбитата, ще трябва да го направя с лист и молив в ръка. Малко бавничко ще е, нали?

— Не се тревожи. По това време няма да срещнем метеори, а орбитата е добра. Още по-хубаво ще изчисля орбитата на обратния рейс към Земята, защото тя ще ми бъде последната. Ще се уволнявам вече, Луи.

— Радвам се, Джо. Не си струва повече да рискуваш. Аз самият ще напусна, щом получа първо предупреждение — отвърна той.

— Да, ще се уволнявам вече — повторих. — Ще живея в провинцията. В един разсадник. Ще отглеждам растения, най-различни растения. Ели и... рози — рози посред зима.

* * *

Прилунихме се при 3 g и аз отново почувствувах същото — остра, продължителна болка в гръдния кош и някаква странна слабост. След малко ми мина и аз скочих, олекнал и енергичен от слабото лунно привличане.

Влязохме през въздушния шлюз и се намерихме в Луна-сити. Потърсих Ханс сред хората, които чакаха наблизно, но не го видях. Повиках приятеля му, Португалеца.

— Ей, Португалец! Къде се е дянал Ханс? Донесох му елха.

Той бавно се приближи до мене. Беше толкова грамаден и дебел, че почти разбирах защо живее в Луна-сити; по-лесно му беше да се движи поради слабото лунно привличане.

— Много късно — каза той тихо. — Ханс умря преди два дена. След няколко часа ще го изнесем.

В Луна-сити запазват всичко, донесено на цели двеста и петдесет хиляди мили от Земята. Когато някой умре, запазват тялото му, докато настъпи нощта и тъмнината ѝ вледени за триста трийсет и шест часа и последните остатъци от лунната атмосфера. Тогава изнасят мъртвия с гъсеничния всъдеход и го оставят сред скалите.

Португалеца изкара всъдехода през въздушния шлюз. Зад него седяхме аз и Луи, а между нас, на пода — тялото на Ханс, покрито с чаршаф. Мълчахме. Струва ми се, че присъствието на мъртвеца вътре при нас ни караше да мълчим — и тримата обичахме стария Ханс, но той бе вече твърде стар и смъртта го бе избавила от Луна-сити, а той мразеше този град.

Португалеца спря всъдехода при Плоските скали — там е гробището на Луна-сити, нагласихме маските на скафандрите си и слязохме. Португалеца и аз носехме стария Ханс. Тялото му беше невероятно леко. Луи вървеше след нас и носеше новогодишната елха. Капчиците вода по нея бяха замръзнали на светли звездички.

Оставихме тялото, закрепихме дръвчето в камъните, постояхме мълком, после тръгнахме към всъдехода.

Седнахме в него, запушихме, загледани в прозореца отпред. Новогодишната елха изпъкваше зеленикаво-бяла на фона на черните скали. Над нас беше Земята. Виждаше се Италия, светла и ясно очертана, но родината на Ханс беше скрита под тежки декемврийски облаци.

Португалеца мълком запали мотора на всъдехода, в пълно мълчание се върнахме в Луна-сити.

— Е, момчета — каза пресипнало той, — да обърнем по едно уиски, а?

— Най-напред ще идем на преглед, Португалец — отвърна Луи.
— После ще дойдем при тебе.

Когато стигнахме до сградата на администрацията, останалите космонавти бяха вече приключили с прегледа и не се наложи да чакаме. Половин час по-късно бяхме вече готови и седяхме в голямата зала, докато лекарите попълнят картоните ни.

Най-сетне се чу глас:

— Майор Грейв. Майор Дейвис. Картоните са готови.

Луи пръв взе своето картонче. Беше синьо и на него пишеше: „ПЪРВО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ“.

Луи се засмя:

— Хей, Джо — попита той, — нямате ли нужда от трети човек там във вашия разсадник за цветя?

Не му отговорих. Видях картончето си още преди докторът да ми го подаде — то беше *червено*. Бях виждал вече много такива картончета и добре знаех какво означава то. Такова картонче получаваха хората, които твърде дълго бяха отлагали пенсионирането си. Това беше началото на края, на който преди малко станах свидетел при Плоските скали.

— Само още един рейс, докторе! — молех се аз. — Щом се върна на Земята и ще се пенсионирам.

— Съжалявам, майор Дейвис. Знаете, че това е изключено.

Знаех това. Знаех, че е безсмислено да се спори. Луи бе излязъл. Ние, космонавтите, знаем, че е по-добре да не заговаряш човека, който току-що е получил червено картонче.

Погледнах доктора, а той отмести поглед. Беше много млад. Може би за пръв път даваше червено картонче. Бавно пристъпих и излязох навън.

* * *

От купола на Луна-сити се вижда небето. Нощем се виждат звездите и мекото сияние на Земята. Често се качвам там и с часове гледам към тях.

Струва ми се, че наоколо ухае на рози.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 20/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.